บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศหลายชนิดประสบปัญหาราคาตกต่ำลงอันเป็นผลมาจากผลผลิตของโลกโดยเฉพาะด้านธัญพืชมีแนวโน้มสูงขึ้นเกินกว่าความต้องการ เนื่องจากมีการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้น นอกจากนั้นแต่ละประเทศได้หันมาสนใจนโยบายพึ่งตนเองด้านอาหารเพิ่มมากขึ้น ลดการพึ่งพาตลาดต่างประเทศลง และลดปัญหาการขาดดุลการค้า เหตุผลดังกล่าวทำให้ตลาดต่างประเทศแคบลง มีการแข่งขันสูงขึ้น เป็นผลให้ราคาสินค้าในตลาดในต่างประเทศต่ำลงอันมีผลทำให้สินค้าในประเทศตกต่ำลงด้วย รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงปัญหานี้พร้อมทั้งเห็นว่าสมุนไพรต่าง ๆ เป็นพืชเศรษฐกิจที่จะทำรายได้ให้ประเทศได้มาก และมีลู่ทางการตลาดที่แจ่มใส สมุนไพรบางชนิดอาจเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศในอนาคต บางชนิดสามารถทดแทนการนำเข้าได้ นอกจากนี้การปลูกพืชสมุนไพรมีความเสี่ยงน้อยกว่าการปลูกพืชเศรษฐกิจหลักบางชนิดด้วยการกระจายการผลิตให้มากชนิดขึ้น รัฐบาลจึงได้บรรจุพืชสมุนไพรไว้ในแผนพัฒนาระบบการผลิต การตลาด และการสร้างงานในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ.2530-2534 โดยจะพัฒนาในด้านการผลิต เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการ และเพื่อการส่งออก ด้านการแปรรูปได้ส่งเสริมการแปรรูปอุตสาหกรรมยาจากสมุนไพร ด้านการตลาดพัฒนาให้สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้ (ภาคผนวก ข.)

กานพลู (Clove) เป็นพืชสมุนไพร 1ใน12 ชนิดที่ได้รับการบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 แต่ปัจจุบันประเทศไทยยังต้องสั่งกานพลูจากต่างประเทศเข้ามาบริโภคเป็นจำนวนมากทำให้ขาดดุลการค้าทั้ง ๆ ที่ภูมิประเทศ และภูมิอากาศของประเทศไทยสามารถปลูกได้เป็นอย่างดี เขตที่เหมาะสมที่จะปลูกกานพลูเป็นการค้าคือ ทางภาคใต้ และภาคตะวันออก คาดว่าเมื่อกานพลูได้รับการส่งเสริมและพัฒนา ให้ปลูกอย่างแพร่หลายหลายแล้วจะสามารถทดแทนการนำเข้า หรืออาจส่งเป็นสินค้าออกได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวการศึกษาถึงข้อมูล

พื้นฐานในการปลูก ต้นทุน รายได้และผลตอบแทนจากการปลูก จึงเป็นปัจจัยสำคัญของผู้ที่สนใจจะลงทุนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาว่า เมื่อลงทุนแล้วจะได้ผลคุ้มค่ากับทุนที่ลงไปหรือไม่ นอกจากนี้การศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เกี่ยวกับการปลูกกานพลู เพื่อให้เกษตรกรหรือผู้สนใจในการลงทุนได้ใช้ข้อมูลดังกล่าวเป็นแนวทางพื้นฐานในการปลูกกานพลูเป็นอาชีพรวมทั้งการส่งเสริมให้มีการปลูกกานพลูเป็นอาชีพที่สำคัญของเกษตรกรต่อไป จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการปลูกกานพลู
2. เพื่อศึกษาถึงต้นทุน รายได้ และผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคต่างๆจากการลงทุนปลูกกานพลูเป็นอาชีพ

ขอบเขตของการศึกษา

1. คำว่า "กานพลู" ในที่นี้หมายถึง กานพลูส่วนที่เป็นดอกตูมแห้ง หรือก้านแห้งไม่รวมถึงกานพลูในลักษณะอื่น ๆ

2. ศึกษาข้อมูลจริงตั้งแต่เกษตรกรเริ่มปลูกจนกระทั่งเก็บผลผลิต คือช่วงต้นกานพลูอายุ 1 ปี ถึง 15 ปี ซึ่งเป็นอายุสูงสุดที่เกษตรกรปลูกเพื่อการค้าในขณะที่ออกสำรวจในประเทศไทย ในการคำนวณผลตอบแทนจากการลงทุนจึงถือว่าอายุของโครงการ 15 ปี

อนึ่ง จากการศึกษาค้นคว้าทราบว่า ต้นกานพลูจะให้ผลผลิตสูงสุดประมาณ 20 ปี [1] จึงได้ทำการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุน โดยถือว่าอายุของโครงการเท่ากับ 20 ปีด้วยอีกกรณีหนึ่ง

---

[1] Purseglove,J.W., Brown , E.G. Green, C.L. and Robbins, S.R.J.,Spices (Longman group Limited : London,1981), p.248. และ Rosengarten Frederic, The Book of Spices (Livingston Publishing Co., 1969), p.208.

3. ขอบเขตพื้นที่ที่ทำการวิจัยกำหนดเฉพาะอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพรซึ่งเป็นท้องที่ที่มีการปลูกเพื่อการค้ามากที่สุด

4. ระยะเวลาที่ออกสำรวจ ตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม 2529 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2530

5. การวิจัยมุ่งที่จะสำรวจจากเกษตรกรที่ปลูกกานพลูเพื่อจำหน่ายในเขตที่ทำการสำรวจเท่านั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและรายได้ตลอดจนวิธีการจำหน่ายแล้วนำมาคำนวณผลตอบแทนจากการลงทุน ตลอดจนสรุปปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไข และปรับปรุงวิธีการดำเนินการให้ถูกต้อง

<u>วิธีการศึกษา</u>

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยศึกษาจากแหล่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 สังเกตจากสภาพทั่วไปของเกษตรกรที่ปลูกกานพลู

1.2 จากการสอบถามห้างร้านต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ในเขตท้องที่ที่ทำการสำรวจ เพื่อหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับราคาของปัจจัยเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูกกานพลู

1.3 จากการสอบถามผู้ที่มีความรู้ และสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกกานพลู โดยอาศัยแบบสอบถามดังแสดงไว้ในภาคผนวก ก. เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์

การเลือกตัวอย่าง ประสงค์จะให้เกษตรกรที่ถูกเลือกมีลักษณะคล้ายคลึงกันทั้งในพื้นที่ปลูก ดินฟ้าอากาศ ตลอดจนการดูแลรักษาและการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรต่าง ๆ นอกจากนี้ยังต้องการทราบความแตกต่างของต้นทุน และผลผลิตอันเนื่องมาจากอายุสวนที่ต่างกัน ดังนั้นจึงได้เลือกตัวอย่างสวนกานพลูโดยเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 50 ตัวอย่าง โดยกำหนดลักษณะดังนี้

1.3.1 เป็นสวนกานพลูในอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร

1.3.2 เป็นสวนที่มีขนาดเนื้อที่การเพาะปลูกระหว่าง 1-5 ไร่

1.3.3 เป็นสวนที่มีการใช้เครื่องทุ่นแรงได้แก่ เครื่องสูบน้ำ เครื่องตัดหญ้า เป็นต้น

2. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยทำ

การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร รายงาน หนังสือ บทความ ที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุดต่าง ๆ ได้แก่ สถาบันวิทยบริการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ห้องสมุดวิทยาศาสตร์บริการกระทรวงอุตสาหกรรม ห้องสมุด ESCAP และศูนย์ข้อมูลสมุนไพรมหาวิทยาลัยมหิดล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจ จะได้ทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทนที่จะได้รับจากการทำสวนกานพลู รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจลงทุน
2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาส่งเสริมอาชีพแก่เกษตรกร
3. เพื่อเป็นเอกสารทางวิชาการใช้เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไป